

Dinsdag was in Enschede de generale repetitie van The Passion: het kruis van Jezus wordt, de brandweer voorop, door de stad gevoerd. FOTO HERMAN ENGBERS

The Passion: voor elk wat wils

Spectaculaire muziek-uitvoering van Jezus' lijdensverhaal trekt ook veel niet-christenen

Hendriëlle de Groot

Miljoenen mensen kijken vanavond naar het witte neonkruis dat dit jaar door de straten van Enschede trekt. Wat is het geheim van The Passion, de muzikale uitvoering van het paasverhaal van de EO en de KRO? Theoloog Mirella Klomp van de Protestantse Theologische Universiteit in Amsterdam onderzoekt het fenomeen sinds de eerste editie van vier jaar geleden.

Waarom is The Passion zo'n succes?

“Daar zijn meerdere verklaringen voor. De bekende liedjes zorgen voor een grote mate van herkenning. Ook

doen er bekende Nederlanders mee, die toch een voorbeeldrol vervullen. ‘Als Danny de Munk meedoet, mag ik het ook leuk vinden’, is de redenering. De derde verklaring is de kwaliteit: kosten noch moeite worden gespaard om het goed neer te zetten.”

U onderzoekt onder meer de betekenis die het publiek aan The Passion toekent. Wat heeft u ontdekt?

“Grote thema's uit het paasverhaal, zoals verraad, lijden en verlies, kleuren het leven van ieder mens. Voor sommigen is The Passion een manier om Jezus' lijdensverhaal te verbinden aan hun persoonlijk leven. Zo vertelde een vrouw dat ze met de

processie meeliep voor haar kleinzoon, die op de intensive care lag. Er zijn ook mensen voor wie het een evenement is, een gratis avondje uit met bekende Nederlanders. Anderen gaan ernaartoe omdat het plaatsvindt in hun woonplaats. Kortom, de betekenis die mensen toekennen aan The Passion is echt heel divers.”

Hoe komt dat?

“Dat heeft te maken met de open vorm van The Passion. Waar de EO dertig jaar geleden het paasverhaal op een heel stellige manier verkondigde, is er nu ruimte voor mensen om zelf betekenis te geven. Dat dit kan, heeft ook te maken met het wegvallen van de kerk als instituut

dat de betekenis stuurt.”

Er zijn ook kritische reacties. Het verhaal zou te heilig zijn voor een straatmusical.

“Sommige orthodoxe protestanten hebben moeite met de vorm. Ze vinden bijvoorbeeld het lichtgevende kruis, dat door de stad wordt rondgedragen, aanstootgevend en spottend. Met de moderne popliedjes hebben ze ook moeite, en het spektakel vinden ze godslasterlijk. Uit rooms-katholieke hoek hoor je soms dat de ‘leukheid’ van The Passion in contrast staat met Jezus' lijden.”

Andere critici vinden het evenement te commercieel.

“Het is een vorm van citymarketing geworden: steden staan in de rij om The Passion naar zich toe te halen. Dat is een andere insteek dan het verhaal van Jezus willen vertellen. The Passion is ook een commercieel product. Met een advertentie als ‘Kom winkelen in Enschede en sluit af met The Passion’ hebben sommige christenen moeite.”

Wat vindt u zelf: een straatmusical met bekende Nederlanders of het lijdensverhaal van Christus?

“Beide. Dat kan goed samengaan, doordat mensen zelf beslissen welke betekenissen ze toekennen. Dat maakt dat The Passion zowel een lijdensverhaal is als een straatmusical.”

Ligt minister Dijsselbloem terecht onder vuur?

De rel rond ABN Amro overziedend is de vraag: waarom vond minister Dijsselbloem een wettelijke salarisverhoging belangrijker dan de maatschappelijke onrust?

Lex Oomkes

REDACTIE POLITIEK

Zowel vanuit het hoofdkantoor in Amsterdam-Zuid als op het ministerie van financiën in Den Haag werden ook gisteren verwoede pogingen gedaan de rel rond ABN Amro te smoren. Tot nu tevergeefs. Ondertussen komt ook minister Jeroen Dijsselbloem van financiën persoonlijk meer onder vuur te liggen. Terecht?

Hier en daar wordt, zowel in als buiten de Kamer, al gesuggereerd dat Dijsselbloem de Kamer verkeerd heeft geïnformeerd. Die suggestie werd wel heel sterk nadat dinsdag via *NRC Handelsblad* een brief uitlekte van voorzitter Gerrit Zalm van de Raad van Bestuur van ABN Amro, waarin hij stelt dat de minister akkoord was gegaan met de salarisverhoging van een ton voor de leden aan de top.

Het lek, kennelijk bedoeld om de druk weg te halen bij ABN Amro, deed echter precies het tegenovergestelde. In ieder geval werd het wantrouwen bij het overgrote deel van de Kamer niet weggenomen. Ook het vertrek van Peter Wakkie als lid van de Raad van Commissarissen bij de bank en naar verluidt de bron van het lek, had niet het gewenste effect.

Mocht ook een beschadiging van Dijsselbloem het oogmerk zijn geweest, dan was het lek effectiever. De brief liet immers de suggestie achter dat Dijsselbloem de Tweede Kamer maar wat op de mouw had gespeld. Daar stelde Dijsselbloem wel gedwongen te zijn de verhoging te accepteren, want alles was binnen de wet, maar vervolgens de top van de bank wel hebben laten weten er ongelukkig mee te zijn vanwege de maatschappelijke onrust die er het gevolg van zou kunnen zijn. Dat laatste kwam in de brief in de NRC niet terug.

De mogelijkheid dat beide partijen gelijk hebben is te veel nuance om in dit felle debat nog een rol te kunnen spelen. Dijsselbloem keurde het besluit tot een salarisverhoging goed. ABN Amro mocht er bovendien van uitgaan dat Dijssel-

bloem het besluit zou verdedigen.

De bewindsman heeft echter weer gelijk dat hij steeds, terwijl hij het in de Kamer verdedigde, erbij zei dat hij er ongelukkig mee was en het een verkeerd signaal vond van de bank. “Ik heb steeds hetzelfde gezegd, namelijk dat alles juridisch en politiek-bestuurlijk allemaal keurig is verlopen, en dat je er desalniettemin iets van kunt vinden. Dat zijn twee verschillende dingen”, aldus Dijsselbloem gisteren.

Degenen in de Kamer die de stelling dat Dijsselbloem de Kamer verkeerd informeerde willen hardmaken, zullen daar nog een zware klus aan hebben. De vraag is eigenlijk alleen te beantwoorden aan de hand van de persoonlijke correspondentie die Gerrit Zalm en Jeroen Dijsselbloem over de zaak voerden. Die ligt echter alleen ver-

trouwelijk voor de Kamerleden ter inzage; van hen wil niemand er iets over zeggen. Voor de buitenwacht dus niet te beoordelen.

Gisteren stelde de Kamer opnieuw vragen over de salariskwestie en andere lopende zaken bij ABN Amro. Volgende week wordt de Raad van Commissarissen van de bank tegelijk met collega's van andere banken gehoord, waarna woensdag of donderdag het uiteindelijke debat met Dijsselbloem volgt.

De essentiële vraag bij die gelegenheden is, waarom Dijsselbloem de juridische juistheid van de salarisverhoging belangrijker vond dan de mogelijke maatschappelijke onrust. Hij is weliswaar op afstand gezet – het Agentschap van zijn ministerie beheert de aandelen – maar over de beloningen bij ABN Amro heeft hij juist het laatste woord.

“Ik keek The Passion altijd op tv, maar vorig jaar ben ik er voor het eerst live bij geweest, in Groningen. Dit jaar ga ik weer met familie en vrienden. Ik vind het geweldig! Het is een intens gebeuren. Dat je met zoveel duizend mensen samenkomt en één familie bent. De belangrijkste reden voor mij om te gaan, is de beleving. Je beleeft zoiets niet voor de tv.”

Eligje de Haan (52)
uit Twijzelerheide

“Ik ga dit jaar voor het eerst naar The Passion. De andere jaren heb ik het op tv gezien, maar het lijkt me heel mooi om er zelf bij te zijn. Ik vind het bijzonder dat BN'ers eraan mee doen. Ook ben ik benieuwd naar de muziek. Eerst stond ik er kritisch tegenover, maar nu zie ik dat het ook veel niet-christelijke mensen bereikt. Nu zie ik de mooie kanten ervan in.”

Ruth van der Kolk (21)
uit Ede